

RJEŠENJE VSRH POVODOM ŽALBI u predmetu GLAVAŠ I DRUGI od 07. lipnja 2016.

VEZANO ZA MJERODAVNO PRAVO:

Iz obrazloženja presude proizlazi da je prvostupanjski sud međunarodne propise (Ženevska konvencija o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949., Dopunski protokol ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II)) primijenio na sve inkriminirane događaje, pogrešno pri tom smatrajući da se za cijeli inkriminirani period radi o nemeđunarodnim oružanim sukobima, navodeći da je Republika Hrvatska međunarodno priznata tek 15. siječnja 1992. te da do tada nije imala status samostalne države unatoč tome što je Sabor Republike Hrvatske dana 8. listopada 1991. donio odluku o raskidanju svih državno-pravnih veza s republikama i pokrajinama koje su tvorile dotadašnju SFRJ.

Naime, evidentno je da događaje pod toč. 2) izreke presude regulira Dopunski protokol ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I) od 8. lipnja 1977., jer se od 8. listopada 1991. Republika Hrvatska nalazila u međunarodnom oružanom sukobu izazvanom agresijom na njezin teritorij od strane jedinica JNA i srpskih paravojnih formacija, a čije odredbe kao blanketne nisu sadržane u činjeničnom opisu optužnice i presude, iako se radi o odlučnoj činjenici.

Isto tako, činjenica je da je prvostupanjski sud u obrazloženju svoje presude, prilikom obrazlaganja zapovjedne odgovornosti optuženika B. G., pozvao se na odredbe čl. 86. i 87. Dopunskog protokola I, zanemarujući činjenicu da u izreci presude izričito stoji da je ovaj optuženik tempore acti postupao protivno Dopunskom protokolu II, pa i u ovom dijelu nalazimo da je izreka presude u potpunom proturječju s razlozima presude, time da vezano na to, prvostupanjski sud u obrazlaganju odgovornosti optuženog B. G. ne nalazi razliku između odgovornosti ovog optuženika za vrijeme dok je bio sekretar Sekretarijata za narodnu obranu, dakle, u civilnoj službi, od one kada je 7. prosinca 1991. postao zapovjednik obrane grada O., dakle, u vojnoj službi, već se potpuno neosnovano poziva i na Zakon o obrani koji regulira samo postupanje pripadnika oružanih snaga.

VEZANO ZA ZAKONITOST DOKAZA ISKAZA TZV. KRUNSKOG SVJEDOKA

Odredba čl. 36. st. 1. toč. 1. i 2. ZUSKOK-a propisuje da Glavni državni odvjetnik može od suda zahtijevati donošenje rješenja o ispitivanju kao svjedoka osobe koja je postala pripadnik zločinačke organizacije protiv koje je podnesena kaznena prijava ili se vodi kazneni postupak za kazneno djelo iz čl. 21. toga Zakona, između ostalog, ako je iskaz te osobe razmjern težini počinjenog kaznenog djela i važnosti iskaza te osobe za otkrivanje i dokazivanje kaznenih djela počinjenih u okvirima zločinačke organizacije.

U ovim kaznenim predmetima postoji zakonska ovlast za primjenu instituta „kruskog svjedoka“ kao i u predmetima iz nadležnosti USKOK-a.

U ocjeni može li neka osoba steći status „kruskog“ svjedoka, nije od značaja je li ona ranije dovršila neko od kaznenih djela iz kataloga koja isključuju mogućnost stjecanja ovog statusa ili se radi o kaznenom djelu u pokušaju. Ova okolnost sama za sebe ne čini iskaz takve osobe

nezakonitim. Iskaz K. F. ispitanog kao svjedoka ne predstavlja nezakoniti dokaz sam po sebi, jer ne postoji niti jedna okolnost iz čl. 9. st. 2. ZKP/97 koja bi ga učinila nezakonitim.

Nasuprot tome, K. F. ispitan je s jačim garancijama istinitosti njegovog iskaza u svojstvu svjedoka, pa ga kao takvog valja i ocjenjivati. Točno je da njegov iskaz treba dovesti u relaciju s ostalim izvedenim dokazima i potom ga posebno pažljivo vrijednosno ocjenjivati, jer je očito obzirom na njegov sadržaj „ishodio“ za sebe, i to izvan zakonskih mogućnosti, status „krunskog“ svjedoka. Ova okolnost nalaže u ponovljenom postupku posebno pažljivu ocjenu sadržaja iskaza svjedoka K. F.

Prema tome, treba reći da se u konkretnom slučaju u odnosu na iskaz svjedoka K. F., nikako ne može raditi o nezakonitom dokazu u smislu odredbe čl. 9. ZKP/97, a druga je stvar ocjena njegove vjerodostojnosti što je u cijelosti u nadležnosti prvostupanjskog suda.

VEZANO ZA ZAPISNIKE

Nezakonitost ovih zapisnika o ispitivanju žaliteljica nalazi u činjenici da ju je, kako pred redarstvenim vlastima, tako i pred istražnim sucem, branio R. A., odvjetnik iz O., koji je istovremeno branio i okrivljenika F. M. pred Županijskim sudom u Osijeku zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH, počinjenog između ostalog i na štetu M. K. i R. R., za čije stradavanje se teretila i optužena G. G. M.

Točno je da je R. A., odvjetnik iz O. kao branitelj branio okrivljenika F. M. u periodu od rujna mjeseca 2006. do konca siječnja 2007., a okrivljenu G. G. M. od 18. listopada 2006. do konca siječnja 2007., međutim, ocjena je ovoga suda da unatoč tome nije ispunjen osnovni uvjet iz čl. 63. st. 1. ZKP/97, koji propisuje da više okrivljenika mogu imati zajedničkog branitelja samo ako se protiv njih ne vodi kazneni postupak za isto kazneno djelo ili ako to nije u suprotnosti s probicima njihove obrane zbog kojeg to dvoje okrivljenika ne bi moglo imati istog branitelja, obzirom da protiv njih nije vođen jedinstven kazneni postupak za isto kazneno djelo, već se radilo o dva odvojena kaznena postupka za kazneno djelo koje je samo djelomično činjenično bilo istovjetno.

Što se tiče tvrdnje da je branitelj bio u „sukobu interesa“ te da je to štetilo probicima obrane okrivljene G. G. M., ovaj sud smatra da niti taj uvjet nije ispunjen, jer iz podataka u spisu proizlazi da se F. M. tijekom cijelog postupka branio šutnjom te nije svojim iskazom dovodio u nepovoljan položaj G. G. M., a njezina komunikacija s braniteljem o kojoj je R. A. opširno iskazivao pred prvostupanjskim sudom, upućuje upravo na zaključak da joj je isti u cijelosti pružao adekvatnu pravnu pomoć te da nije postojao niti jedan njegov propust koji bi rezultirao nedostatkom okrivljenikovog prava na praktičnu i učinkovitu obranu.

Slijedom svega iznesenog u rješenju, ovaj sud smatra da je okrivljenoj G. G. M. u svakoj fazi postupka bilo omogućena učinkovita i praktična obrana te da nije povrijeđeno načelo pravičnog postupka i prava na obranu.

Argumentacija istaknuta u žalbi nije dovela do drugačijeg zaključivanja Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a za istači je da prijedlog za utvrđenje ovog dokaza nezakonitim može biti ponovljen tijekom novog prvostupanjskog postupka sa širom elaboracijom razloga nezakonitosti ovih dokaza, kada će povodom eventualno podnesene žalbe Vrhovni sud Republike Hrvatske biti u prilici ponovno očitovati se o ovom pitanju u svjetlu nove argumentacije.